การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
THE PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF TEACHER IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SISAKET YASOTHON.

[1]จีระภา มีหวายหลึม, [2]สมาน อัศวภูมิ และ [3]พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง

[1]Jerapa Meewhylume, [2]Saman Asawapoom, and [3]Pongsak Tongpanchang

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ประเทศไทย

Sisaket Rajabhat University, Thailand.

.

[1]jerapa.meew63@sskru.ac.th

Received :March 10, 2022; **Revised** :March 25, 2022; **Accepted** :April10,2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2564 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรใช้สถิติการวิเคราะห์ การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม

---

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

[2] รองศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

[3] รองศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่าโดยส่วนมากแสดงความคิดเห็นควรเปิดโอกาสให้มีการจัดประชุมชี้แจง ร่วมรับฟังแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนและช่วยกันดำเนินงานตามขอบข่ายงานที่รับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนและการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และให้มีส่วนร่วมในการแสดงความยินดี ชื่นชมกับผลสำเร็จร่วมกันทุกฝ่ายและทุกคนอย่างมีความเสมอภาคและโดยชอบธรรม มีส่วนร่วมในการเสนอผลงานและยึดมติที่ประชุมอย่างเป็นประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม

Abstract

This research aimed to study: (1) the state of the participative management of teachers in schools (2) the comparison of the state of the participative management of teachers in schools and (3) the suggestions for the promotion and development of the participative management of teachers in schools under The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon. The sample groups used in this study were 350 people; namely, school administrators and teachers in schools under The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon. The research tools were rating scale questionnaires, Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard derivation, t-test and F-test on the difference pair test of Scheffe's method.The research findings were as follows: 1)The state of the participative management of teachers in schools under The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon as a whole was found to be at high level. 2) The comparison results of the state of the participative management of teachers in schools under The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon were classified by conditions as a whole and each category was found to have statistically significant differences at .05 level. 3) Suggestions for the promotion and development of the participative management of teachers in schools under The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon were found that the teachers should have opportunities for participating in the meeting to understand policies and comprehend the practice guidelines for various operations.

Moreover, they should be considered in performance planning and working together within the scope of responsibilities as well as performance evaluations in every working process according to objective assessments. Furthermore, the teachers required to participate in congratulations and appreciate the achievements shared by all divisions equally and fairly. In addition, the teachers should be participated in presentations as the resolutions of the meeting democratically.

Keyword: Participative Management

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีวิวัฒนาการเรื่อยมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยยึดหลักการที่ว่าการศึกษาช่วยกำหนดทิศทางของชาติ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาเป็นการบริหารงานโดยหน่วยงานของรัฐ แต่ได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้จากการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (2545) ได้กำหนดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา คือ มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ได้นำหลักการการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งมีความเข้าใจและได้นำไปปฏิบัติตามแนวทางเดียวกัน ดังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร (2564) ได้มีการกำหนดในจุดเน้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในส่วนของพันธกิจ คือ มีการพัฒนาระบบและกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สู่องค์กรที่มีคุณภาพตามมาตรฐานและส่งเสริม พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (3R8Cs) ส่วนเป้าประสงค์

หลัก ได้กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและได้รับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายังไม่เกิดผลอย่างชัดเจน สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมภายของโรงเรียน บางครั้งบุคลากรผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานจริงนั้นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนและตัดสินใจในงานนั้นๆ ค่อนข้างน้อย สังเกตได้จากการประชุมประจำเดือนหรือการประชุมย่อยเพื่อการปฏิบัติงานพิเศษส่วนใหญ่ผู้ที่ทำหน้าที่คิดและตัดสินใจ จะเป็นฝ่ายบริหารหรือหัวหน้างาน ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานจริงนั้นมาประชุมเพื่อรับคำสั่งหรือ คำชี้แจงในการปฏิบัติงานเท่านั้น อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นไปอย่างไม่เต็มศักยภาพ ดังที่กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน (2563:15) พบปัญหาว่า ครูผู้สอนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตร ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณสนับสนุน และไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนาตนเอง ส่วนทับทิม แสงอินทร์ (2559: 95) พบว่า บุคลากรบางท่านยังขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารและผู้บริหารขาดความมั่นใจในบุคลากรบางท่าน ซึ่งไม่มีความไว้วางใจกัน

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งการศึกษางานวิจัยต่างๆ และประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัย สะท้อนให้เห็นว่าแม้การมีส่วนร่วมจะมีความสำคัญต่อการบริหาร แต่ยังมีปัญหาในการปฏิบัติอย่างยิ่ง ที่ผ่านมายังไม่พบการรายงานหรืองานวิจัยใดที่กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอย่างไร จึงเสนอการวิจัยเรื่องนี้ขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,653 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 197 คน ครู จำนวน 3,456 คน มาจาก 83 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2564 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้นจำนวน 350 คน จำแนกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหน่วยตัวอย่าง จำนวน 83 คน ครูผู้สอนจำนวน 267 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนตามขนาดสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แบ่งชนิดการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินการ 3) ด้านการประเมินผล 4) ด้านการรับผลประโยชน์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 36 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเสนอค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม ขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติแบบอธิบายและแบบอ้างอิงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล กล่าวคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบ t-test (Independent Samples) เพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวม

N = 350

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	SD.	แปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	4.18	0.74	มาก
2. ด้านการดำเนินงาน	4.41	0.57	มาก
3. ด้านการประเมินผล	4.16	0.67	มาก
4. ด้านการรับผลประโยชน์	4.07	0.68	มาก
รวม	**4.12**	**0.62**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.12, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการดำเนินงาน ($\overline{X}$=4.41, S.D.=0.57) ด้านการตัดสินใจ ($\overline{X}$=4.18, S.D.=0.74) ด้านการประเมินผล ($\overline{X}$=4.16, S.D.=0.67) เรียงตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\overline{X}$=4.07, S.D.=0.68)

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง

N = 350

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	P-Value
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านการตัดสินใจ	4.57	0.56	4.05	0.74	6.782*	0.000
2. ด้านการดำเนินงาน	4.57	0.44	4.36	0.60	3.523*	0.000
3. ด้านการประเมินผล	4.54	0.50	4.05	0.68	7.070*	0.000
4. ด้านการรับผลประโยชน์	4.46	0.54	3.94	0.68	6.428*	0.000
เฉลี่ย	**4.52**	**0.46**	**4.00**	**0.61**	**8.302***	**0.000**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบโดยใช้ค่าสถิติทดสอบเอฟ เปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

N = 350

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	15.286	2	7.643	15.178*	0.000
	ภายในกลุ่ม	174.731	347	0.504		
	รวม	190.017	349			
2. ด้านการ	ระหว่างกลุ่ม	1.846	2	0.923	2.833	0.060

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ดำเนินงาน	ภายในกลุ่ม	113.069	347	0.326		
	รวม	114.915	349			
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5.964	2	2.982	6.796*	0.001
	ภายในกลุ่ม	152.253	347	0.439		
	รวม	158.217	349			
4. ด้านการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	6.303	2	3.151	7.002*	0.001
	ภายในกลุ่ม	156.186	347	0.450		
	รวม	162.489	349			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	10.215	2	5.108	14.278*	0.000
	ภายในกลุ่ม	124.124	347	0.358		
	รวม	134.339	349			

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่าง

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันที่ระดับ 0.05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลและด้านการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบโดยใช้ค่าสถิติทดสอบเอฟ เปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

N = 350

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	5.488	2	2.744	5.160*	0.006
	ภายในกลุ่ม	184.529	347	0.532		
	รวม	190.017	349			
2. ด้านการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	3.678	2	1.839	5.737*	0.004
	ภายในกลุ่ม	111.237	347	0.321		
	รวม	114.915	349			
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3.384	2	1.692	3.792*	0.024
	ภายในกลุ่ม	154.834	347	0.446		
	รวม	158.217	349			
4. ด้านการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3.632	2	1.816	3.967*	0.020
	ภายในกลุ่ม	158.856	347	0.458		
	รวม	162.489	349			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	4.390	2	2.195	5.862*	0.003
	ภายในกลุ่ม	129.949	347	0.374		
	รวม	134.339	349			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีประเด็นสำคัญที่อภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจนถึงด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้มีการบริหารงานตามพันธกิจและเป้าประสงค์หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา โรงเรียนทุกแห่งสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2560: 307) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ สอดคล้องกับ อารยา แก้วประเสริฐ (2560) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองสมุทร จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสิทธิชัย อุตทาสา (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทับทิม แสงอินทร์ (2559: 85) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วม

รับผิดชอบดำเนินการด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ และด้านความไว้วางใจกัน สอดคล้องกับกิตติยา พิลาจันทร์ (2563: 52) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต20 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นการมุ่งเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเกิดขึ้นโดยการที่ผู้บริหารผู้ใต้บังคับบัญชา ชุมชน สังคม องค์กรเอกชน องค์กรภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมภาคภูมิใจ ยิ่งผู้บริหารสนับสนุนให้มีการร่วมมือกัน ยิ่งเพิ่มพูนอำนาจและความศรัทธาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้นเท่านั้น มากกว่าการที่ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ตามลำพังเพราะว่าผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงทำให้ครูผู้สอนมีร่วมกันในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

1) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยจำแนกตามตำแหน่ง จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตำแหน่งและหน้าที่ที่ปฏิบัติแตกต่างกัน ทำให้ผู้บริหารและครูมีวิสัยทัศน์ ทัศนคติและความคิดเห็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน สอดคล้องกับทับทิม แสงอินทร์ (2559: 85) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามตำแหน่งในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยจำแนก ประสบการณ์ทำงาน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ทำงานมีผลต่อความสามารถ ทักษะและการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู ผู้บริหารจะต้องยึดหลักในการบริหารงานของโรงเรียน โดยการส่งเสริมครูให้มีการทำงานแบบเป็นทีม มีการผสมผสานและแต่งตั้งคณะครู

เป็นคณะกรรมการในการทำงานทั้งครูที่มีประสบการณ์มาก เป็นหัวหน้าทีม คอยแนะนำ ชี้แนวทางและร่วมปฏิบัติกับครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ จิราพร พรมมีเดช (2560). ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามตำแหน่ง ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน เพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าได้ผ่านการทำงานมายาวนาน ได้เรียนรู้และร่วมปฏิบัติงานที่ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมมาก่อน จึงทำให้มีความเข้าใจบริบทของการทำงาน อีกทั้งทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง สิ่งที่ควรปรับปรุงในการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วมได้ดีกว่า มีความลุ่มลึก มองคน มองงานได้กระจ่างชัดกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย สอดคล้องกับ โฮกแลนด์ (1986: 355-378) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน โดยมุ่งกลุ่มเปรียบเทียบทัศนะของครู อาจารย์และผู้บริหารในเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และความพึงพอใจในบทบาทโดยศึกษาจากผู้บริหารและครู อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอิลลินนอยส์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู อาจารย์ที่มีอายุประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการต่างกัน สอดคล้องกับ ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านบริบทของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จำนวนนักเรียนและบุคลากรแตกต่างกัน การดำเนินงานที่มีความสลับซับซ้อนแตกต่างกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอน การจัดกิจกรรมตามแผนงาน โครงการที่มีความหลากหลายแตกต่างกันใน

สถานศึกษา ย่อมมีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างกัน สอดคล้องกับกิตติยา พิลาจันทร์ (2563: 52) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บริบทของสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวนบุคลากรในสถานศึกษา งบประมาณที่ได้รับจัดสรรและจำนวนนักเรียนแตกต่างกัน ปริมาณงานตามขอบข่ายภาระงานที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เมื่อพิจารณาตามจำนวนบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันย่อมมีความแตกต่างกันไปด้วย จึงทำให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่าง สอดคล้องกับ พัชรี มนัสสนิท (2560: 57-58) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุภาวดี ใจภักดี (2563: 135) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้เสนอแนะแนวทางสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญ ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ พบว่า ควรมีการจัดประชุมชี้แจง ให้ครูบุคลากรเข้าร่วมเพื่อรับฟังแนวทางปฏิบัติก่อนการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ แผนงานต่างๆ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนด้วยกัน สอดคล้องกับ สิทธิชัย อุตทาสา (2563) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อระดมความคิดที่จำเป็นในการพัฒนาองค์กร ด้านการปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย จัดทำและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการต่างๆ ไปพัฒนาครู

และบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีการกำหนดขอบข่ายการประเมินผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นแบบชัดเจน โปร่งใส

เมื่อทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานที่ตนเป็นผู้รับผิดชอบก็จะสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับพาร์สัน (Parsons 1994: 307-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการรับรู้ประสิทธิผลของสถาบันของวิทยาลัยชุมชนในนอร์ธแคโรไลนา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารคณะครูและเจ้าหน้าที่ในวิทยาลัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผล

ด้านการดำเนินการ พบว่า ให้มีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนในการดำเนินงานและช่วยกันดำเนินงานตามขอบข่ายงานที่รับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมทำ ดำเนินงานเป็นทีมตามที่กำหนดในสายงานการบังคับบัญชาและตามความเหมาะสม และสามารถตอบสนองความต้องการขององค์กร สอดคล้องกับพิณญารัตน์ ทองเหลือง (2560: 82-84) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการไว้วางใจกัน (Trust) อันดับแรกคือ ผู้บริหารและครูพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน หรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน รองลงมา ผู้บริหารและครูยึดหลักการคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ความยุติธรรม ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแม่แบบที่ดีและ ยอมรับข้อผิดพลาดของตนผู้บริหารและครูควรรักษาคำพูด รักษาสัญญา ให้เกียรติผู้อื่น ด้านความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) อันดับแรกคือ ผู้บริหารเสริมแรงและให้รางวัลกับพฤติกรรมที่ดี รองลงมา ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างวิธีการให้คำแนะนำติชม ผู้บริหารและครูควรใช้ความสำเร็จของผลงานเป็นตัวตัดสินคน สุดท้ายคือ ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญในการสื่อสาร ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) อันดับแรกคือ ผู้บริหารและครูตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในงานร่วมกัน รองลงมา ผู้บริหารและครูอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน ผู้บริหารและครูรับผิดชอบร่วมกัน ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในการนิเทศติดตาม/ทวงถามความคืบหน้าของอุปสรรคหรือความสำเร็จของงานและสุดท้าย ผู้บริหารและครูแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) อันดับแรกคือผู้บริหารและครูตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในงานร่วมกัน รองลงมาผู้บริหารและครูอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในการนิเทศติดตาม/ทวงถามความคืบหน้าของอุปสรรคหรือความสำเร็จของงาน และผู้บริหารและครูแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง

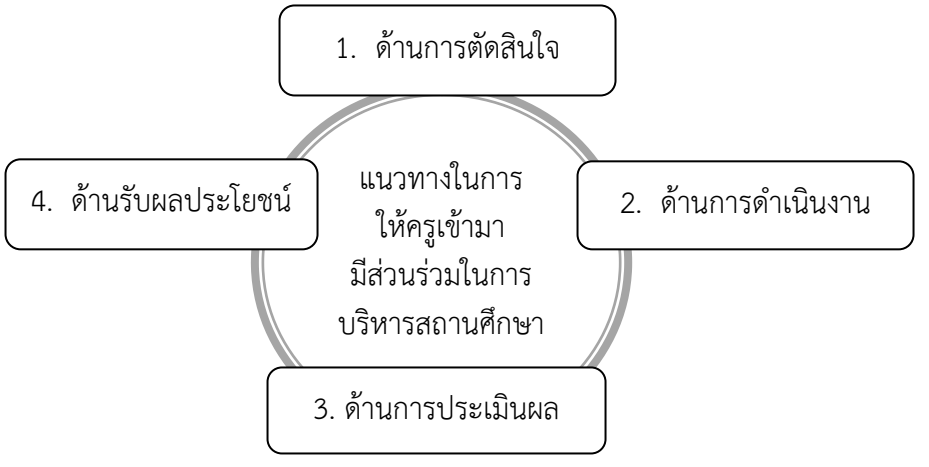
ด้านการประเมินผล พบว่า ให้ทุกๆฝ่ายมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนและการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้ง

รายงานทุกตัวชี้วัดเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาและมีการสรุปรายงานการประเมินผลต่อสาธารณชน ผู้ประเมินควรเป็นความรู้ความสามารถและเคยปฏิบัติงานด้านนั้นจริงๆ และรับฟังทุกความคิดเห็น/ทุกข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับอมรภัค ปิ่นกำลัง (2562: 82–86) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการไว้วางใจกัน ส่งเสริมการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ร่วมงาน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดให้โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล โดยใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ และสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป สอดคล้องกับ ซูเลอร์ (อ้างถึงใน บุญเกิด ทองรัตนะ. 2546: 76) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจับพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เกิดจากความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร ปัญหาของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับของการเข้าร่วมเพียงอย่างเดียว การเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งหมดขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของการมีส่วนร่วม

ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ให้มีส่วนร่วมในการแสดงความยินดี ชื่นชมกับผลสำเร็จร่วมกันทุกฝ่ายและทุกคนอย่างมีความเสมอภาค การให้ขวัญและกำลังใจตามโอกาสต่างๆปฏิบัติโดยชอบธรรม เพื่อความยุติธรรม สอดคล้องกับฮอย และมีสเกล (2008: 228) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูอาจารย์ พบว่า โอกาสในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของครู อาจารย์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นแนวทางในการให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แบ่งออกเป็น 4 ด้าน 1) ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการร่วมวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดนโยบายและกำหนดเป้าหมาย วิธีปฏิบัติ ขั้นตอนปฏิบัติ กำหนดงบประมาณ ทรัพยากรไว้ล่วงหน้า 2) ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานทุกด้านตามที่ได้ร่วมในการตัดสินใจ ได้ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมโดยใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ 3) ด้านการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับดูแล และการประเมินภายในของสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา การร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานของกิจกรรม 4) ด้านรับผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการได้รับผลตอบแทนจากการดำเนินงานในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งตอบแทน รางวัล หรือการให้ขวัญกำลังใจ และยกย่องเชิดชูเกียรติ การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรตามความเหมาะสม การส่งเสริมให้บุคลากรสามารถพัฒนาความก้าวหน้าทางด้านผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ ๆอยู่เสมอ

แผนภาพที่ 1 แนวทางในการให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545).*พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545.* บริษัท สยามสปอรต์ ซินดิเคท จำกัด.

กิตติยา พิลาจันทร์. (2563). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของครูผู้สอนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20.* วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 6(2), 52 –100.

กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน (2563). *การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหัวถนน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.* วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(1), 63 – 84.

จิราพร พรมมีเดช (2560). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เทวพร ขำเมธา. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มสระยายโสมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญเกิด ทองรัตนะ. (2546). *ความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พัชรี มนัสสนิท. (2560). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณ

พิณญารัตน์ ทองเหลือง. (2560). *แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41จังหวัดกำแพงเพชร.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม. (2560). *การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.* วารสารศิลปากรศึกษาสาสตร์วิจัย, 9(1), 299-313.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. (2564). *จุดเน้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.* สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร.

สิทธิชัย อุตทาสา. (2563). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุภาวดี ใจภักดี. (2563). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 11(2), 16-34.

อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อารยา แก้วประเสริฐ. (2560). *ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองสมุทร จังหวัดสมุทรสาคร.* http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/725.ru.

Baksh, A.M. (1995). *The relationship between participative management and job attitudes.* Dissertation abstracts International, 56 (1995), 351-A.

Hoagland, J. L. (1986). *Principal and Teacher Perception of Teacher Participation in The Decision-making Process in Public Secondary School With and Without A Collective Bargaining Contract.* Dissertation Abstracts International, 44(5), 355 - 378.

Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2008). *Educational Administration Theory Research and Practice.* 8 th ed. McGraw - Hill Inc.

Parsons,J.L. (1994). *An examination of the relationship between participative Management and perceived institutional effectiveness in North Carolina community colleges.* Dissertation Abstracts International, 45(3), 1351-A.